

UMETNOSTNA ZGODOVINA

6. del –

UMETNOST 20. stoletja

EKSPRESIONIZEM

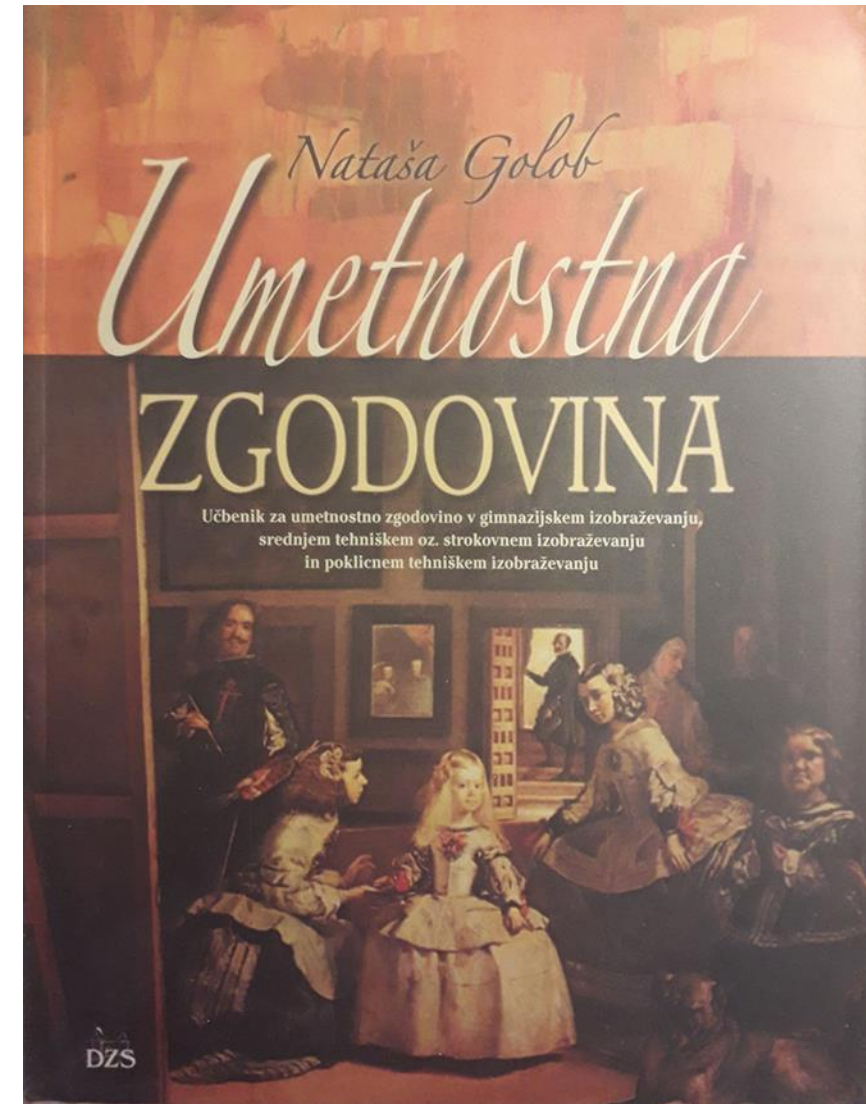
KUBIZEM

ABSTRAKTNA UMETNOST

Viri:

Umetnostna zgodovina,
Nataša Golob, DZS

Eučbeniki, Likovna umetnost,
gradivo, prosto dostopno na
internetu, Wikipedija,

MODERNA UMETNOST

»Vedno nekaj novega in novega, kot v industriji.«

Umetnost 20. stoletja si je samovšečno nadela ime **moderna**. Ker moderno označuje tudi naš čas, bi torej umetnost morala ostati »moderna«. Toda ni tako. Vsako obdobje se enkrat konča in spremembe so edina stalnica naše materialne resničnosti. Zato z izrazom **moderna** označujemo le umetnost, ki traja od sedemdesetih let 19. stoletja do sedemdesetih let 20. stoletja. Za umetnost današnjega časa uporabljamo izraz **sodobna umetnost**, pri čemer tega izraza ne uporabljamo, da bi slogovno označili zdajšnjo umetnost, kot je naredila moderna, temveč zato, da bi današnji čas ločevali od moderne.

Začetek moderne je vezan na slog **impresionizem**.

O 20. stoletju govorimo kot o **obdobju številnih slogov**, ki nastajajo skoraj vzporedno in trajajo različno dolgo.

Abstraktni ekspresionizem

Ekspresionizem

Abstraktna umetnost

Postmoderna

Kubizem

Pop art

Minimalizem

Hiperrealizem

Op art

Konceptualna umetnost

Nadrealizem

Neoromantizem

Land art

Ekspresionizem (gl. ekspresio pomeni notranji izraz)

pomeni likovno smer, v kateri so umetniki vsebine izražali praviloma s ploskovitimi oblikami, ustvarjene s premazi barvno »intenzivnih« čistih barv.

Idejni začetnik je bil **van Gogh**, postimpresionist.

Čeprav z izrazom ekspresionizem označujemo smeri od začetka 20. stoletja do začetka prve svetovne vojne, ga na splošno uporabljamo za vsako osebno, čustveno podoživljeno izražanje.

Gibanje se je začelo v Franciji in se nadaljevalo v Nemčiji.

Francoske umetnike so označili za **foviste** (*fr. Fauves* 'zveri'). V Nemčiji je delovala skupina Die **Brücke** (*Most*) iz Dresdena.

Pomembnejši avtorji:

Matisse, Derain, Vlaminck, Heckel, Rottluff, Nolde, Marc in drugi.

Francoski umetniki so želeli z rabo močnih barvnih kontrastov ustvariti osnovno razpoloženje, medtem ko je bilo izražanje čustvenih stanj pomembnejše za nemške avtorje.

Henry Matisse je bil vodilni slikar francoskega fovizma.

- Henri-Émile-Benoît Matisse, francoski umetnik, * 31. december 1869, Le Cateau-Cambrésis, Nord-Pas-de-Calais, Francija, † 3. november 1954, Cimiez zdaj Nica.
- Matisse je bil mojstrski risar, graver, kipar in slikar, znan pa je predvsem po domiselni uporabi barv v slikarstvu ter svoji izvirni tehniki. Sprva so ga označevali za fauvista, kasneje pa je pridobil slavo kot predstavnik klasične smeri francoskega slikarstva. Matisse, Picasso in Marcel Duchamp veljajo za največje umetnike 20. stoletja.

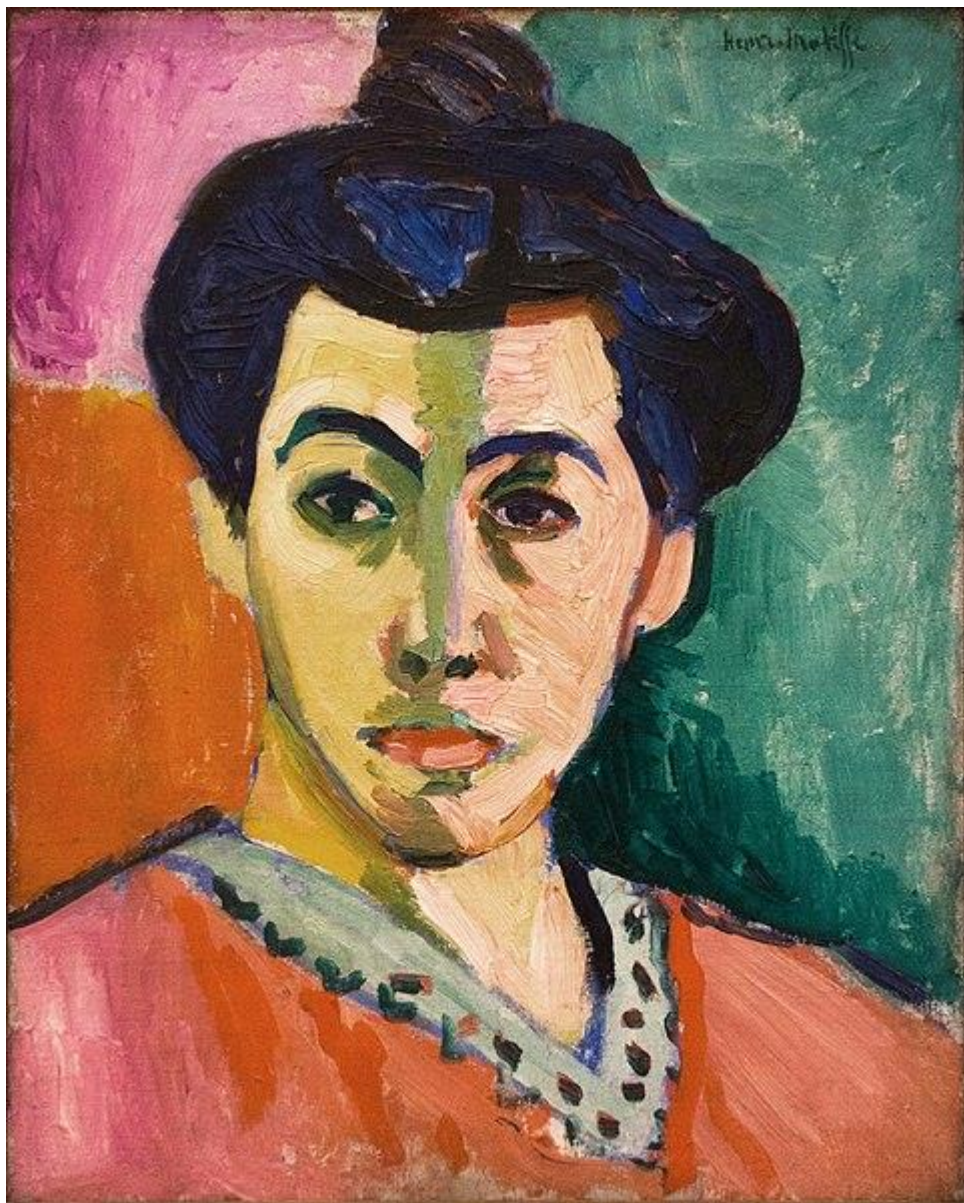

Henry Matisse, *Doma*

[Henri Matisse: The Cut-Outs](#)

Henry Matisse, *Glasba*

Henry Matisse, Zelena črta,

Henry Matisse, Mačka in rdeča riba

KUBIZEM

- Kubizem je smer, ki sta jo ustvarila Pablo Picasso in Georges Braque. Idejni začetnik je Paul Cézanne.

Osnovne značilnosti sloga so **geometrization** **oblik** in njihovo svobodno interpretiranje. Slikanje s sorodnimi odtenki barv ustvarja močen občutek volumna, medtem ko slikanje s čistimi in intenzivnimi barvami ustvarja ploskovit vtis.

Teorije tega obdobja govorijo o povezavi prostora in časa. Tako so se kubisti v interpretaciji motiva sprehajali okoli njega in beležili razvijanje njegovega prostorskega plašča v ploskovno raven slike.

Ker so se ukvarjali s prostorom, so omejili barvno paleto na le nekaj barv. Modra (pariško modra, najcenejša modra barva), oker, črna in bela so pomenile osnovno paleto.

Juan Gris, Mož v kavarni, 1912

Georges Braque, Violin and Sheet Music: "Petit Oiseau" , 1913

Georges Braque, 1918, Rum in kitara

Pablo Picasso

- Pablo Ruiz Picasso, špansko-francoski slikar, grafik in kipar, * 25. oktober 1881, Málaga, Španija, † 8. april 1973, Mougins, Francija.
- Picasso je najslavnejši likovni umetnik 20. stoletja. Njegovo delo obsega preko 15.000 slik, grafik in plastik. Z Georgesom Braquom je osnoval umetniško smer kubizem.

Pablo Picasso, avtoportret

[Watch Picasso Make a Masterpiece](#)

Pablo Picasso, Ženska s knjigo, 1932

Pablo Picasso, Sredozemska pokrajina

Pablo Picasso, Guernica, 1937

Abstraktna (nefiguralna) umetnost

- Abstraktna (nefiguralna) umetnost se pojavi skoraj sočasno na treh koncih sveta, pri **Kandinskem** v Nemčiji, **Mondrianu** na Nizozemskem ter pri **Maleviču** v Rusiji.

Vasilij Kandinski, leto 1909, Pogled na Murnau z železnico in trdnjavo

Vasilij Kandinski, leto 1909, Pogled na Murnau z železnico in trdnjavo.

V poletjih 1908 in 1909 je Kandinski užival v hribovitem Murnauu nedaleč od Münchna, v katerem je deloval.

Železniška kompozicija si v spodnjem delu slike utira pot v hribovite zgornje dele. Vagoni so majhni in oddaljeni, lokomotiva se bliža in večja. Dim se povezuje z oblaki, tako z linijami streh hiš.

Liki so poenostavljeni, komaj prepoznavni. Slikani so s ploskvami čistih barv, ki so podane v svetlo-temnem in toplo-hladnem odnosu rumenega in modrega.

Vasilij Kandinski

Study for Composition II, 1910

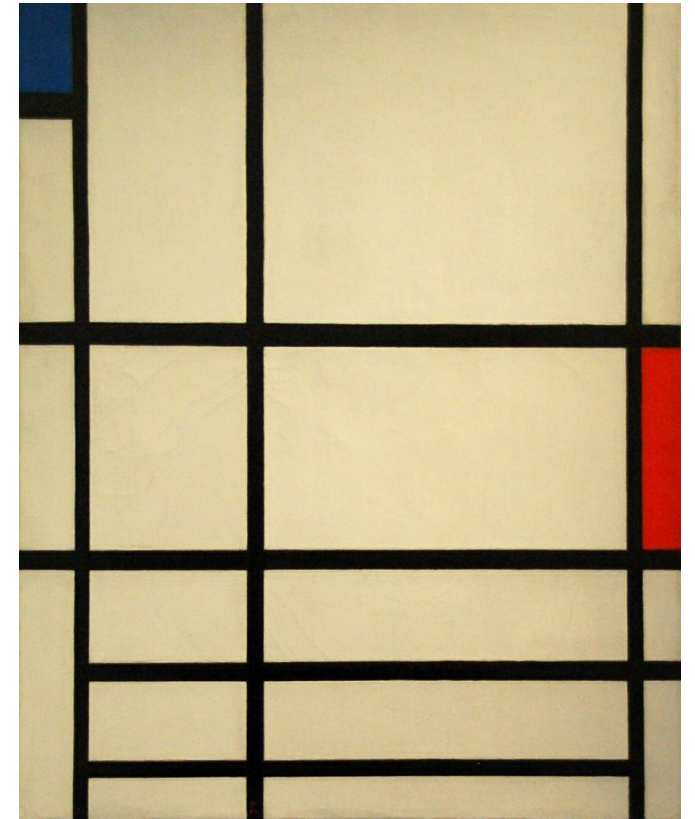
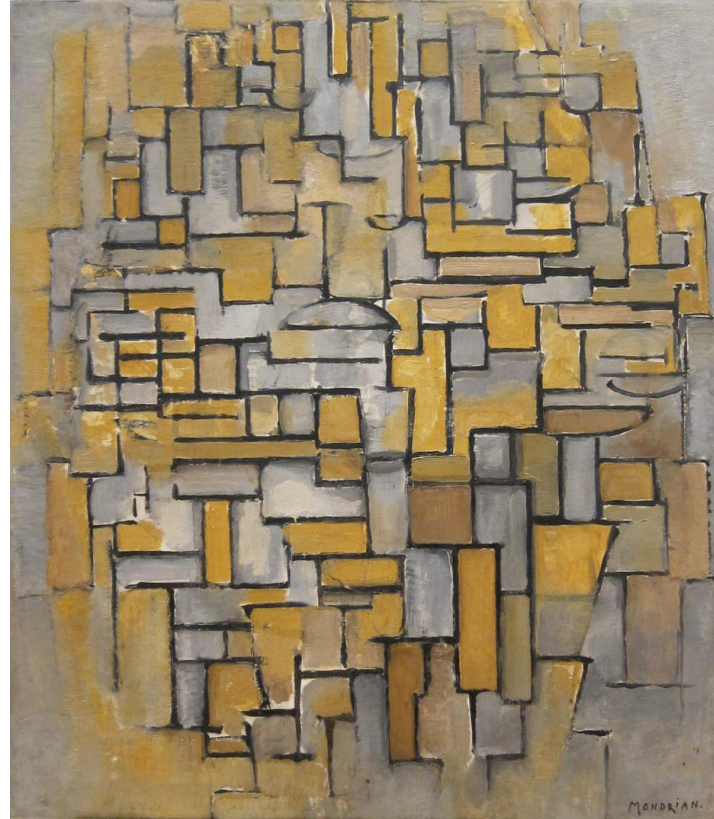
Cossacks, 1911

Improvisation 28 (2nd version), 1912

[Wassily Kandinsky cover by Mozart Piano concerto No.23 A major 1st. movement](#)

- Nizozemski slikar **Piet Mondrian** je do abstraktnih slik prišel skozi proces poenostavljanja. Spodnji primeri govorijo o tem.

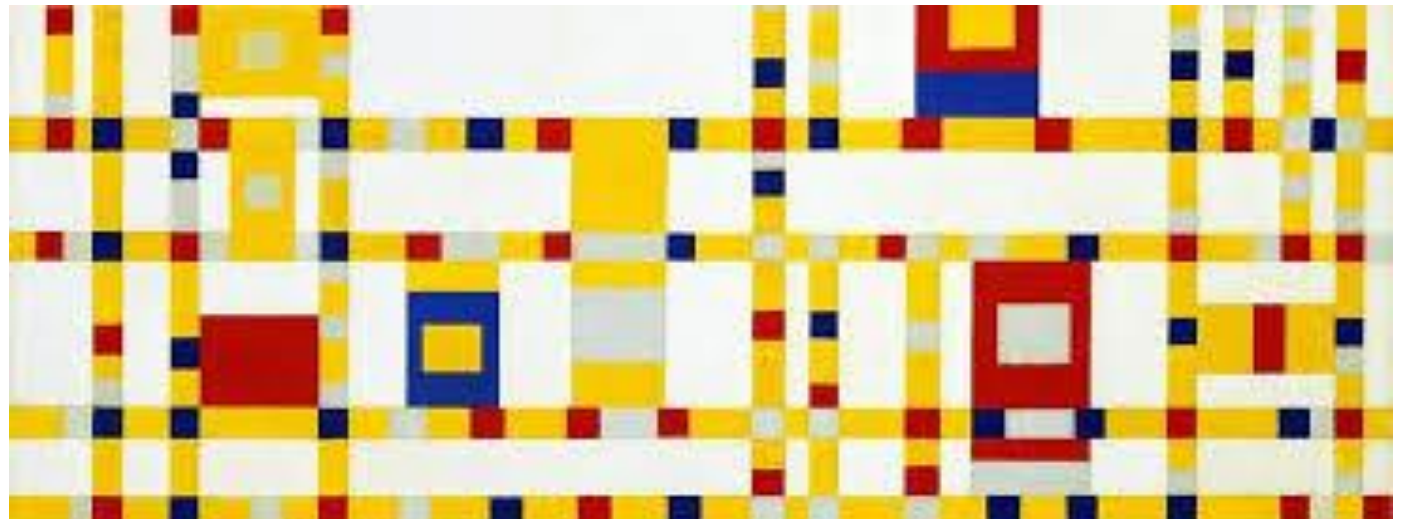
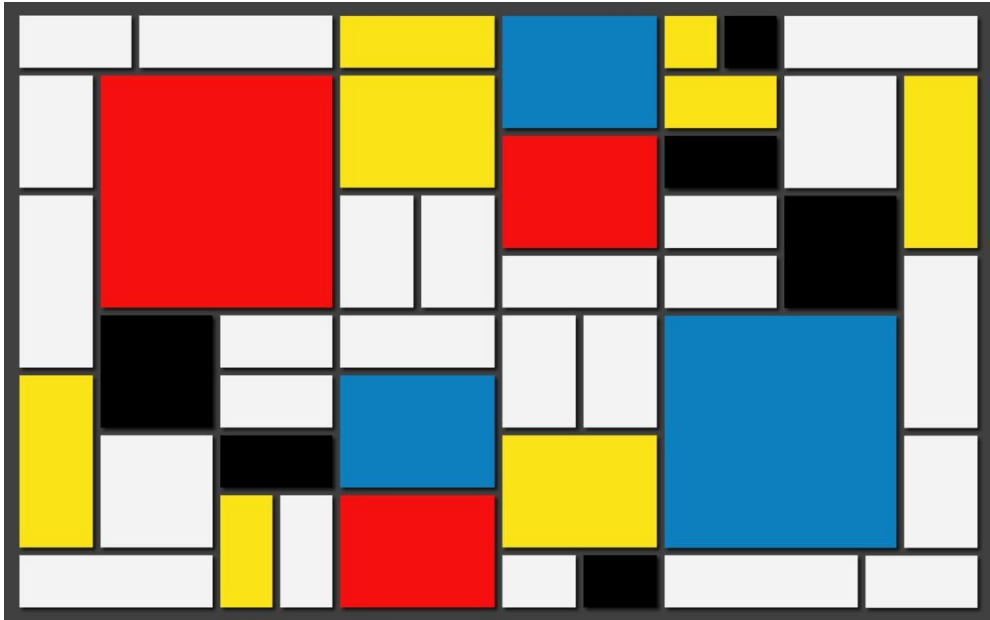

[Piet Mondrian's Artistic Evolution](#)

Piet Mondrian, Kompozicija v rdeči, modri in beli: II., leto 1937, 75 x 60,5 cm, olje na platno

Ta slika je iz obdobja, po katerem je avtor najbolj znan. Kljub bogatemu in kakovostnemu slikanju površin njegove slike delujejo strogo, hladno in umirjeno. Vse je poenostavljeno in urejeno. Organski svet je postal svet vodoravnih in navpičnih črt. Od barv so ostale le primarne (to so osnovne barve: rdeča, modra in rumena), v konkretnem primeru modra in rdeča. Belina prevladuje.

Piet Mondrian

NALOGA

- Izberi si najljubšega umetnika med predstavljenimi v tem gradivu.

Na polovici risalnega lista napravi sliko v njegovem stilu. Oglej si nekaj primerov otroških izdelkov, ki so nastali po vzoru slavnih umetnikov.

Fotografijo izdelka pošlji po eAsistentu Sporočila.

Rok oddaje je 26. 1. 21.

Po navdihu Kandinskega

Po navdihu Matisa

[Picasso Face Art - Art for Kids](#)

Piet Mondrian